

vist Tøtlet blive forsømt, som kan tjene til at bringe den Sag med den størst mulige Klarhed og Enighed igennem det ærede Thing. Men, ligesom der nu sikkerligt fra Geistlighedens Side ikke kan være den allermindste Grund til at besvare sig over en saadan Frihed for Menighedens Medlemmer i Folketirken, som dette Lovforslag gaaer ud paa, maa jeg ogsaa tillade mig at henvende Opmærksomheden paa, at det jo dog vilde være i alserhøieste Grad urimeligt, om geistlige Mænd ikke skulde vilde unde dem, der vilde blive ved at være i Folketirken, den selsomme Frihed, som de ikke kunne formene dem, der træde ud deraf, og jeg vilde vel spørge, om Geistligheden i det Hele taget vilde finde sig bedre tjent med, at de Mænd, som meente det alvorligt med Christendommens Forkyndelse og Udbredelse i Landet, dersom der ikke kunde gives en saadan Frihed, at Præsterne kunne komme til at slutte sig til de Menighedsmedlemmer, som tiltales af dem, eller Menighedens Medlemmer til at slutte sig til dem, at saadanne Præster traadte ud af Folketirken, fordi der ikke undes os den Frihed deri, at vi kunne forene os med dem, som vi ere i Troen forenede med, træde ud deraf, men bevare den selsomme Tro og de selsomme Sacramenter, som ere komne til os fra vore Fædre, den samme Tro og de samme Sacramenter, som i den danske Grundlov ere fredlyste. Hvad vilde saa Geistligheden sige, der sad da en levende Menighed, som var udenfor Folketirken; vilde man da forlange, at den skulde være forpligtet til at svare og yde Skat, Tiende o. s. v. til de Præster, som bleve tilbage (34). Det kan gjerne være, at de vilde det, men jeg tvivler slet ikke om, at det vilde komme til at see heelt betænkeligt og ganske forunderligt ud. Det er nemlig en heel anden Sag, naar der er Mange, der træde ud af Folketirken, fordi de erklære, at de ikke ere enige i den Tro, som der forkyndes, og vilde ikke være deelagtige i Sacramenter, som de der forvaltes. Det er noget ganske Andet, end naar man ved Rægtelsen af den naturlige, borgerlige og menneskelige Frihed vil tvinge Andre til at gaae ud, som kunne med al Sandhed og fuldkommen Ret sige: „Vi

tage med os just, hvad Fædrene have givet os.“ Jeg troer ikke, at Geistligheden skulde ønske, at det kom dertil, og, dersom der er et Forslag, som virkelig er i Geistlighedens Interesse, da er det det, at Baandene blive løste nu under ganske rolige, kirkelige Forhold, at de blive saaledes løste, at, naar der indtræder en Bevægelse, de, der ville bevæge sig i forskjellige aandelige Retninger, ogsaa kunne komme til at røre sig saa frit, at Baandene slet ikke udsættes for at briste. Hvad Staten angaaer, da er jeg overbevist om, at der er Tugen i det ærede Thing, som tvivler paa, at, dersom Staten skal have noget Gavn af sin Folketirke, da maa det nødvendigt være det, at den er overbevist om og sikket for, at alle gode og aandelige Kræfter kunne komme til at udvikle sig deri, at der ikke skal være hverken den ene eller den anden Myndighed, som skal kunne være istand til at tvinge dem, der ere væggede op, og der aabenbart paa den gløve Tid er dem, som have nogen Betydning, til at træde ud deraf, og altsaa komme til at staae i en vis Modfatning til det Kirkeforhold og den kirkelige Forblindelse, som nu eensgang under Navn af den danske Folketirke er fredlyst i Landet i vor Grundlov. Endeligen, hvad Menighederne angaaer, da følger det ogsaa af sig selv, at, naar denne Frihed lovligt gives, da er der overmaade Meget vundet. Jeg skal tillade mig at henvende Opmærksomheden paa Forholdet i Kjøbenhavn. Her er en meget betydelig Deel af Sognebaandet løst, men jeg vil spørge de ærede Rigsdagsmænd, der her repræsentere Kjøbenhavn, om de, dersom de ikke havde Saameget løst af Sognebaandet, som de nu have, dersom de ikke havde været nødsagede til just at holde sig til deres egne Sognekirker, dersom de havde været nøbte til at lade deres Børn confirmere just af deres Sogne-Præst, da ikke vilde have følt sig i høi Grad trykkede deraf, og ere vi, som boe udenfor Kjøbenhavn, da ikke ogsaa Mennesker, kunne ikke ligesaavel Bønder have Jølelse for deres Børn og for deres kirkelige Sager som Folk, der boe i Kjøbenhavn? Det er dog umuligt, at et saadant Forhold kan bestaae længere, naar der først er rørt derved og rørt derved med Alvor. Jeg er